

Ringmärkningen vid Falsterbo Fågelstation 2012

Ringing at Falsterbo Bird Observatory 2012

Meddelande nr. 275 från Falsterbo Fågelstation

Lennart Karlsson

Ringmärkningen vid Falsterbo Fågelstation bedrevs enligt standardiserade metoder för 33:e året i rad med huvudinriktning på långsiktig populationsövervakning. Totalt ringmärktes 38 949 fåglar av 111 arter + 2 hybrider, vilket är den högsta årssumman någonsin i fågelstationens historia. Oerhört riklig förekomst av mesar och kungsfågel stod för en betydande del av årssumman.

Den art som ringmärktes i störst antal var blåmes (19 236). En ny märkart, gyllensparv, tillkom under året. Dessutom ringmärktes två hybrider: en sävsångare x fältsångare och en kungsfågel x brandkronad kungsfågel. Det betyder att det totala antalet arter som märkts vid stationen nu är uppe i 196 (+4 hybrider).

Rapporten sammanfattar året som gått, redovisar långsiktiga beståndsförändringar samt ger kommentarer till de återfynd som inkommit.

Se även www.falsterbofagelstation.se.

INLEDNING

Ringmärkningen i Sverige firade sitt 100-årsjubileum 2011. Metoden är alltså väldigt gammal och det kan verka förvånande att den fortfarande används. Till en del beror det säkert på att det är en kostnadseffektiv metod. Ringmärkare är oftast entusiaster, som utför sitt arbete av intresse för fåglar mer än för pengar och den insats dessa personer har gjort för fågelforskningen är gigantisk.

Likasa har fågelstationerna, däribland Falsterbo, också under många år bedrivit sin verksamhet med ytterst små ekonomiska resurser och ändå har de överlevt i decennier. Detta har dock alltid inneburit en viss risk beträffande fortsatt existens. Först på senare år har en ekonomisk stabilisering inträtt, tack vare att de data som insamlas vid fågelstationerna är av samhällsintresse, eftersom man kan använda uppgifterna t.ex. inom miljöövervakningen.

Därmed har ringmärkningens inriktning också ändrats. Från att ha varit inställt på att ringmärka så mycket som möjligt för att få så många återfynd som möjligt, är uppgiften för många fågelstationer nu att bedriva verksamheten på ett så likartat sätt som möjligt från år till år för att kunna jämföra ringmärkningssiffrorna. Detta ställer betydligt högre krav på kontinuitet och, därmed faktiskt också, ekonomiska resurser.

Kanske är detta ringmärkningens överlevnad som metod? Nya tekniska uppfinningar gör att vi numera på snabbare sätt än via återfynd kan finna ut flyttningvägar och övervintringsområden, som i samanalys med återfynden kan visa många spännande resultat.

Vid Falsterbo Fågelstation använder vi både den standardiserade ringmärkningen och de nya tekniska hjälpmedlen för att fortsatt bidra till fågelforskningen.

METODIK

Standardiserad ringmärkning genomfördes 2012 för 33:e året i rad. Verksamheten är för-

delad på tre säsonger: en vårsäsong (21 mars–10 juni) och en höstsäsong (21 juli–10 nov) med ringmärkning i trädgården som omger Falsterbo fyr ("Fyren") samt en höstsäsong (21 jul–30 sep) med ringmärkning i Flommen, dvs. vassbältet en knapp kilometer norr om Fyren. Ringmärkning bedrivs dagligen men vid väderlägen eller andra faror, som kan äventyra fåglarnas välbefinnande, anpassas eller inställes verksamheten. Den dagliga verksamhetstiden räknas alltid från gryningen och är minst fyra timmar under våren och minst sex timmar under hösten. Samtliga fåglar inom det standardiserade programmet fångas med hjälp av slöjnet, max 20 på respektive fångstplats. Inga mp3-spelare eller andra artificiella lockmetoder får användas.

Siffrorna från den standardiserade ringmärkningen är direkt jämförbara med publicerade värden i tidigare årsrapporter. Endast data fr.o.m. 1980 behandlas således om inte annat anges. I jämförelser mellan ringmärkningssiffror från olika år avser uttrycken "medeltal", "normalt" etc. 30-årsmedeltalet 1980–2009, vilket används som generellt riktvärde och som grund (index=100) vid trendberäkning. Eventuella klockslag anges alltid i svensk normaltid (UTC+1 timme). Väderuppgifter har hämtats från SMHI:s, numera internetutgivna, tidskrift "Väder och Vatten".

För statistiska test av trender har Spearmans rangkorrelationstest använts. Detta test visar kontinuiteten hos en trend men tar ingen hänsyn till den kvantitativa förändringen. Hög signifikans betyder alltså inte nödvändigtvis att arten ökat eller minskat mycket kraftigt, utan att det skett mycket kontinuerligt. Arter som minskat eller ökat på ett väldigt oregelbundet sätt har således ofta icke-signifikanta trender. För att visa antalsförändringar har vi jämfört medelvärdena för 1980–96 med dem från 1997–2012 och testat skillnaderna med ett tvåsidigt t-test för olika varianser.

Föregående sida: Hösten 2012 ringmärktes 4672 kungsfåglar vid Falsterbo fyr . Foto: P-G Bentz / Sturnus.se.

FYREN 21 MARS – 10 JUNI

Väder

Mars blev genomsnittligt ungefär tre grader varmare än normalt, mycket beroende på avsaknad av köldknäppar och en mycket vårlig avslutning. Vid Falsterbo kom temperaturen nätt och jämt upp över tiogradersstrecket medan inlandet hade temperaturer på uppemot 20 grader! Månaden blev, precis som i fjol, nederbördsfattig men i gengäld mycket solrik, 173 timmar är endast två timmar från rekordet vid Falsterbo i mars.

April inleddes med vårväder, varpå det följde en lång period med kyligt och tidvis blåstigt väder. Medeltemperaturen blev dock ungefär en grad över den normala. Detta berodde mest på att det under månadens sista vecka nästan blev sommar, då mycket varm luft söderifrån trängde upp över den sydöstra halvan av Europa föregående av ett rejält regnväder. Detta satte fart på både växtligheten och fågelflyttningen.

Maj 2011 blev genomsnittligt något varmare

och torrare än normalt. Periodvis var det sommarlikt bl.a. runt den 20:e. Värmerekord för maj noterades vid Falsterbo 21 maj med +24,7 grader. Slutet av månaden var däremot betydligt kyligare och ostadigare, något som skulle visa sig vara den vädertyp som kom att dominera nästan två månader framåt.

Resultat

Vårens standardiserade ringmärkning gav en totalsumma på 3 084 fåglar av 57 arter, vilket är 81 % av långtidsmedelvärdet 1980–2009 (3 809). Det betyder 23:e plats i serien och den sjätte högsta under 2000-talet. Säsongen började ganska bra men antalet märkta fåglar i maj var däremot osedvanligt lågt (940 ex). Talrikaste arter var som alltid rödhake (1 107, mv. 1 073) och lövsångare (669, mv. 1 204). Endast två arter till, järnsparv (135, mv. 157) och gransångare (136, mv. 64) ringmärktes i tresiffrigt antal. (se Appendix).

TABELL 1A

Några anmärkningsvärt höga eller låga säsongssummor för vårsäsongen 2012 (Fyren 21 mars–10 juni). Index = procent av riktvärdet (medelvärdet 1980–2009). Urvalet är gjort bland de vanligare arterna där skillnaden mot medelvärdet är minst ± 30 %. Se Appendix.

Some species showing remarkably high or low seasonal totals in spring 2012 (Lighthouse Garden 21 March–10 June). Index = percentage of the reference number (average 1980–2009). Only more common species where the difference to the reference number was at least ± 30 % were selected. See Appendix.

Höga säsongssummor / High seasonal totals

	2012	1980–2009	Index
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	62	49	127
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	97	55	176
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	136	64	213
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	51	19	268

Låga säsongssummor / Low seasonal totals

Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	7	14	50
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	68	100	68
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	8	25	32
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	36	55	65
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	669	1 204	56
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	55	192	29
Talgoxe <i>Parus major</i>	14	35	40
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	57	105	54
Grönfink <i>Carduelis chloris</i>	17	31	55
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	17	67	25

TABELL 1B

Dags- och säsongssummor vid Fyren vårsäsongen 2012 (21 mars–10 juni), som är bland de tio högsta för resp. art.

Daily and seasonal totals ranking within all-time top-10 at the Lighthouse during spring 2012 (21 March–10 June).

Art / Species	Dagssummor Daily totals		Säsongssummor Seasonal totals	
	n	Rank	n	Rank
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i> (I)	26	3	97	2
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i> (II)	19	7		
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	-	-	136	4
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i> (I)	17	3	51	1
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i> (II)	11	7		

Bland europaflyttarna var det egentligen bara taltrast och gransångare som låg klart över medelvärdet, medan en rad arter hamnade en bra bit under (kungsfågel, talgoxe, bofink, grönfink och grönsiska, Tabell 1A). En period med mildt väder alldeles innan ringmärkningssäsongen startade 21 mars kan ha medfört att visst insträck av dessa arter ägde rum då. Samtidigt är det endast kungsfågel som är nattsträckare och den hade förmodligen inte hämtat sig antalsmässigt efter ett par stränga vintrar. De övriga är dagsträckare, delvis stannfåglar och dessutom flockfåglar, vilket innebär att säsongssummorna under våren kan växla högst slumpartat.

Bland tropikflyttarna låg svarthätta och grå

flugsnappare över respektive medelvärde. Siffran för grå flugsnappare (51) är den högsta under vårsäsongen någonsin (Tabell 1B). Under medelvärdet hamnade bl.a. näktergal, rödstjärt, rörsångare, ärtsångare, trädgårdssångare, lövsångare och svartvit flugsnappare. Särskilt siffran för lövsångare är anmärkningsvärd, då den bara är drygt hälften av en normal vårsumma. Ovanligare ringmärkningsarter under säsongen, antalet märkta inom samma säsong 1980–2012 och totalt under alla år, visas i Tabell 1C.

Under säsongens 82 dagar förekom nio dagar med tresiffriga dagssummor. Tre av dem låg över 200. Den högsta summan, 287 ex (rödhake 250, gärdsmyg 19, totalt 8 arter), uppnåddes 14 april.

TABELL 1C

Ovanligare ringmärkningsarter vid Fyren våren 2012 (21 mars–10 juni), antalet märkta inom samma säsong 1980–2012 samt det totala antalet märkta vid Falsterbo 1947–2012.

Rarely ringed species at the Lighthouse in spring 2012 (21 March–10 June). Additionally, number ringed within the same season 1980–2012 and total number ringed at Falsterbo 1947–2012 are shown

Art / Species	n	Datum / Date	n 1980–2012	n 1947–2012
Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>	2	27 apr, 3 maj	16	619
Gök <i>Cuculus canorus</i>	1	21 maj	12	64
Blåhake <i>Luscinia svecica</i>	1	1 maj	79	189
Dubbeltrast <i>Turdus viscivorus</i>	1	22 mar	11	40
Höksångare <i>Sylvia nisoria</i>	1	23 maj	16	58
Brandkr. kungsf. <i>Regulus ignicapilla</i>	6	22, 23 mar, 11 (3), 13 apr	115	200
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	3	19, 23, 25 maj	79	406
Halsbandsflugsnappare <i>Ficedula albicollis</i>	2	1 (2) maj	5	6
Trädgårdsträdskrypare <i>Certhia brachydactyla</i>	1	4 apr	15	21
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	2	24, 31 maj	61	112

Mediandatum för kärrsångarens ankomst har tidigare lagts. Foto: P-G Bentz / Sturnus.se.

Fenologi

De flyttande småfåglarna anlände i allmänhet tidigare än normalt våren 2012, sett till mediandatum (Tabell 2). Bland europaflyttarna ligger t.ex. mediandatum för järnsparv, koltrast, kungsfågel och bofink redan i mars. De övriga arterna i denna grupp ligger närmare sina mediandatum.

Samma mönster ses hos tropikflyttarna. Röd-stjärt, svarthätta, lövsångare och svartvit flugsnappare har extremt tidiga mediandatum. För törnsångare, grå flugsnappare och törnskata ligger mediandatum dock några dagar senare än normalt (jfr. nedan).

Mediandatum under en enskild säsong påverkas givetvis starkt av höga dagssummor likväl som av perioder då få fåglar ringmärks. På våren är det ofta lika med varma respektive kalla perioder. Som beskrivits i kapitlets inledning var det varmt i mars, kyligt och blåsig i början och

mitten av april (utom 14–15:e), varmt i slutet av april, därefter kyligare igen fram till värmeböljan 21–24 maj och sedan åter kyligare och ostadigare. Man ser att många av de mediandatum som finns i Tabell 2 infaller under de mildare perioderna. Andra faktorer som kan inverka på mediandatum är retursträck eller att man får lokala fåglar efter den egentliga flyttningens slut t.ex. koltrast och bofink.

För att undersöka om fåglarna tenderar att på lång sikt anlända allt tidigare, kan man jämföra t.ex. fem- eller tioårsperioder (se t.ex. Karlsson 2009). Vi har ett gediget fenologimaterial och en djupare analys av detta är högt prioriterat.

FYREN 21 JULI – 10 NOVEMBER

Väder

Juni 2012 var betydligt kyligare än normalt (1,5–2° C) i hela Sverige, särskilt under dagtid (www.smhi.se). Dessutom var månaden mycket

TABELL 2

Ankomst (mediandatum MD) för åtta arter av europaflyttare och elva arter tropikflyttare vid Falsterbo våren 2012, jämförda med medelvärden 1980–2011.

Arrival dates (median date, MD) in eight species of short/medium-distance migrants and eleven species of long-distance migrants during spring 2012, compared to averages 1980–2011.

Art/ Species	MD 2012	MD 1980–2011	DIF
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	14 apr	16 apr	-2
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	27 mar	16 apr	-20
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	14 apr	19 apr	-5
Koltrast <i>Turdus merula</i>	23 mar	14 apr	-22
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	21 apr	19 apr	+2
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	21 apr	24 apr	-3
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	26 mar	07 apr	-12
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	27 mar	13 apr	-17
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	01 maj	14 maj	-13
Kärnsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	25 maj	31 maj	-6
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	25 maj	30 maj	-5
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	07 maj	13 maj	-6
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	24 maj	20 maj	+4
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	24 maj	26 maj	-2
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	01 maj	12 maj	-12
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	01 maj	12 maj	-12
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	23 maj	20 maj	+3
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	01 maj	11 maj	-10
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	24 maj	21 maj	+3

nederbördsrik, särskilt i norra Götaland och sydöstra Svealand. Minsta nederbördsöverskott och lägst antal regndagar hittar man i allra sydligaste delen av landet samt i västra fjällkedjan. Man får gå tillbaka till 1991 eller 1987 för att hitta en vädermässigt liknande junimånad. Båda dessa år var antalet ringmärkta tropikflyttare också långt under medelvärdet. Kyliga och blöta junimånader påverkar häckningsresultatet i negativ riktning hos tropikflyttarna, som häckar relativt sent.

Juli dominerades också av ostadigt väder och inte förrän de allra sista dagarna blev vädret mer sommaraktigt och då uppmättes också årets hittills högsta temperatur vid Falsterbo (+25,3° den 28:e). Månadens medeltemperatur blev faktiskt något över den normala (medelvärdet 1961–90, internationellt standardmedelvärde) men med ett annat medelvärde skulle det kunna vara tvärtom. Nederbörds mängderna var nära de normala, men rejäla regn passerade både öster

och väster om Skåne.

Augusti blev den mest sommarlika av de tre månader, som vi brukar inkludera i sommaren. Bl.a. noterades årets enda värmebölja runt den 20:e då +29,0 grader uppmättes vid Falsterbo, bara drygt en grad från värmerekordet +30,2 grader (1994). Det var också förhållandevis torrt med endast 36 mm nederbörd mot normalt 58 mm. Vindarna var oftast svaga eller måttliga (endast 4 dagar med ≥ 10 m/s, avläst kl. 07.00). Under 14 av månadens 31 dagar låg vindriktningen i sydvästsektorn (180–270 grader, avläst kl. 07.00).

I september blev det liksom 2011 något över normal nederbörd och medeltemperaturen stannade på en grad över den normala. Det var ofta ganska bläsigt (10 dagar med ≥ 10 m/s), vilket framför allt påverkade ringmärkningen i Flommen. Antalet dagar med vindar från sydvästsektorn var 24. Kraftig ostvind noterades 24–26 september.

Både medeltemperatur och nederbörds mängd i oktober hamnade nära de normala värdena. Vädret var dock mycket omväxlande, så t.ex. var det uppmot 15–20 grader varmt i Skåne den 20:e men bara hälften så varmt ett par dagar senare. Månaden avslutades med kallt väder, då t.o.m. Falsterbo hade frost. Vindstyrkor på minst 10 m/s förekom under åtta dagar och vindriktningen kom från sydvästsektorn under 18 oktoberdagar. Under tiden 15–20 oktober förekom däremot flera dagar med tidvis frisk syd- eller sydostvind.

Resultat

Säsongssumman slutade på 32 600 fåglar av 63 arter (+ 1 hybrid), vilket är den högsta någonsin inom standardprogrammet (och även i övrigt). När man jämför med långtidsmedelvärdet (1980–2009), som ligger på 14 424 ex, inser man hur kolossalt många fåglar som besökte fyrträdgården denna höst. De flesta fåglarna, drygt 29 000, ringmärktes inom en månad (ca 24 sep–24 okt), det blir nästan 1 000 ex per dag! Dessa mängder beror i första hand på en mesinvasion vars like vi aldrig skådat. Typiskt nog utgörs också

TABELL 3A

Anmärkningsvärt höga eller låga säsongssummor för höstsäsongen 2012 (Fyren 21 juli–10 nov). Index = procent av riktvärdet (medelvärdet 1980–2009). Urvalet är gjort bland de vanligare arterna där skillnaden mot medelvärdet är minst ± 30 %. Se Appendix för alla arter.

Some species showing remarkably high or low seasonal totals at the Lighthouse during autumn 2012 (21 July–10 November). Index = percentage of the reference number (average 1980–2009). Only more common species where the difference to the reference number was at least ± 30 % were selected. See Appendix for all species.

Höga säsongssummor / High seasonal totals	2012	1980–2009	Index
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	59	30	197
Koltrast <i>Turdus merula</i>	92	47	196
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	86	40	215
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	417	154	271
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	4 672	2 418	193
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	330	33	1 000
Svartmes <i>Parus ater</i>	118	70	169
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	18 833	3 987	472
Talgoxe <i>Parus major</i>	3 173	571	556
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	430	201	214
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	119	50	238

Låga säsongssummor / Low seasonal totals

Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	71	125	57
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	443	663	67
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	124	237	52
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1 511	2 435	62
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	90	173	52
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	744	1 111	67
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	29	62	47
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	56	112	50
Grönsiska <i>Carduelis spinus</i>	139	590	24
Gråsiska <i>Carduelis flammea</i>	17	36	47
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	7	60	12
Gulsparv <i>Emberiza citrinella</i>	23	42	55
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i>	4	24	17

TABELL 3B

Dags- och säsongssummor vid Fyren höstsäsongen 2012 (21 juli–10 nov), som är bland de tio högsta för resp. art. I de fall då flera summor finns bland de tio, har den högsta valts.

Daily and seasonal totals ranking within all-time top-10 at the Lighthouse during autumn 2012 (21 July–10 November). If more than one total is in the top-10, the highest was selected.

Art / Species	Dagssummor		Säsongssummor	
	Daily totals		Seasonal totals	
	n	Rank	n	Rank
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	-	-	59	1
Koltrast <i>Turdus merula</i>	20	5	92	5
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	12	4	86	2
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	-	-	132	9
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	52	5	417	2
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	1 145	8	4 672	4
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	72	1	330	1
Svartmes <i>Parus ater</i>	-	-	118	7
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	2 178	1	18 833	1
Talgoxe <i>Parus major</i>	487	1	3 173	1
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	65	6	430	2
Bergfink <i>Fringilla montifringilla</i>	34	7	119	3

mer än halva säsongssumman av blåmes (18 833) men även antalet talgoxar (3 173) och stjärtmesar (330) är nya säsongerekord (jfr. Tabell 3A). Antalet svartmesar (118) är det sjunde högsta i serien. Andra invasionsarter som t.ex. hackspettar, trädskräpar, nötkråka och nötskrika, grönsiska och gråsiska var däremot fåtaligare än väntat.

Även andra arter märktes i ovanligt högt antal bl.a. sparvhök 59 (högsta i serien) koltrast 92 (5:e högsta), gransångare 417 (näst högsta), kungsfågel 4 672 (4:e högsta), bofink 430 (näst högsta) och bergfink 119 (3:e högsta). För sparvhök åter-

finns sex av de tio högsta säsongssummorna efter sekelskiftet. Motsvarande siffra för gransångare är åtta av tio och för koltrast nio av tio!

Något förvånande hamnade normalt talrika europaflyttare som gärdsmys, järnsparv och rödhake under sina medelvärden (se även Tabell 3B).

Bland tropikflyttarna blev säsongssummorna högre än medelvärdena för bl.a. härm-, ärt- och törnsångare samt svarthätta. Antalet törnsångare, 86 ex, är den näst högsta i serien och törnsångaren har nu fyra av de senaste fem höstarnas säsongssummor bland de fem högsta.

TABELL 3C

Ovanliga ringmärkningsarter vid Fyren hösten 2012 (21 juli–10 nov), antalet märkta inom samma säsong 1980–2012 samt det totala antalet märkta vid Falsterbo 1947–2012.

Rarely ringed species at the Lighthouse in autumn 2012 (21 July–10 November). Additionally, number ringed within the same season 1980–2012 and total number ringed at Falsterbo 1947–2012 are shown.

Art / Species	n	Datum / Date	n 1980–2012	n 1947–2012
Taigasångare <i>Phylloscopus inornatus</i>	1	6 okt	23	30
Kungsfågel x Brandkronad <i>Regulus regulus</i> x <i>R. ignicapillus</i>	1	19 okt	1	1
Entita <i>Parus palustris</i>	1	5 okt	2	9
Varfågel <i>Lanius excubitor</i>	2	11, 18 okt	47	128
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	2	1 aug, 9 sep	22	112

Motstående sida: Blåmesar överallt. Under hösten ringmärktes närmare 19 000. Foto: P-G Bentz / Sturnus.se.

Siffrorna för trädpiplärka, trädgårdssångare, lövsångare, grå flugsnappare, svartvit flugsnappare och törnskata är däremot långt under respektive medelvärden (Tabell 3B).

Dagssummorna var naturligtvis skyhöga under den mest intensiva perioden. Den 3 oktober ringmärktes 3 426 fåglar av 19 arter. Det är den högsta dagssumman som någonsin uppnåtts vid Falsterbo (och i Sverige). Bland de enskilda arterna blev det nya högstanoteringar för blåmes (2 178) och talgoxe (487) denna dag. Fyrsiffriga dagssummor förekom därutöver vid tolv andra tillfällen i perioden 24 september–24 oktober och vid två av dessa var summan dessutom en bra bit över 2 000.

Ovanliga/sällsynta märkarter under säsongen (jfr. Tabell 3C) var tornfalk 7 (säsongerekord), mindre hackspett 7, gräshoppsångare 1, taiga-sångare 1, brandkronad kungsfågel 2, mindre flugsnappare 13 (tangering av säsongerekord), varfågel 2 och rosenfink 2. Dessutom ringmärktes en hybrid mellan kungsfågel och brand-

kronad kungsfågel (som genast fick namnet *blåndkronad kungsfågel*). Fyndet finns närmare beskrivet av Malmhagen (2012).

FLOMMEN 21 JULI – 30 SEPTEMBER

Resultat

Säsongen inleddes med relativt höga märksiffror men den förväntade sträcktoppen uteblev i stort sett. När säsongen avslutades 30 september hade vi ringmärkt 2 400 fåglar av 40 arter (+ 1 hybrid), vilket är drygt 1 800 under långtidsmedelvärdet 1980–2009 (4 258) och den näst lägsta säsongssumman i serien. Drygt hälften var rörsångare (991), vilket är långt under medelvärdet (1 940). Även sävsångare ringmärktes i lågt antal (232, näst lägsta i serien, mv. 588). Kärrsångaren däremot, hamnade precis på medelvärdet (92). Törnsångare var en av få arter som låg klart över medelvärdet (69, mv. 34). Blåmesinvasionens inledning satte spår även vid Flommen och bidrog med 327 ex till säsongssumman. Se även Tabell 4A, B och Appendix.

Ung gyllensparv ringmärkt 25 augusti 2012. Första fyndet på Falsterbonäset. Foto: Stephen Menzie.

TABELL 4A

Anmärkningsvärt höga eller låga säsongssummor vid Flommen hösten 2012 (21 juli–30 sept). Index = procent av riktvärdet (medelvärde 1980–2009). Urvalet är gjort bland de vanligare arterna där skillnaden mot medelvärdet är minst ± 30 %. Se även Appendix.

Some species showing remarkably high or low seasonal totals at Flommen in autumn 2012 (Flommen 21 July–30 September). Index = percentage of the reference number (average 1980–2009). Only more common species where the difference to the reference number was at least ± 30 % were selected. See also Appendix.

Höga säsongssummor / High seasonal totals	2012	1980–2009	Index
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	41	25	164
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	69	34	203
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> *	22	14	157
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i> *	327	80	409
Låga säsongssummor / Low seasonal totals			
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	18	43	42
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	94	140	67
Järnsparv <i>Prunella modularis</i> *	17	54	31
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i> *	14	75	19
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	232	588	39
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	911	1 940	47
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	328	628	52
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i> *	61	212	29

* Flyttningstiden täcks inte av ringmärkningssäsongen vid Flommen / Migration period not covered by ringing season at Flommen.

Endast två dagssummor nådde över 100 ex och de uppnåddes typiskt nog i slutet av säsongen (16 och 17 september, 166 resp. 129 ex) och talrikaste art dessa två dagar var – blåmes!

Ovanliga eller sällsynta arter som ringmärktes var skogssnäppa, sånglärka, försärla, gräshoppssångare (6), trastsångare, entita och gyl-

lensparv (första fyndet på Falsterbonäset). Se även Tabell 4C. Dessutom ringmärktes en fågel som först bestämdes till fåltsångare. Fågeln hade dock avvikande utseende och biometri och efterforskning visar att det rimligen rör sig om en hybrid mellan fåltsångare och sävsångare. Sammanställning av dessa data för publicering pågår.

TABELL 4B

Dags- och säsongssummor vid Flommen höstsäsongen 2012 (21 juli–30 sept) som är bland de tio högsta för respektive art. I de fall då flera summor finns bland de tio har den högsta valts.

Daily and seasonal totals ranking within all-time top-10 at Flommen in autumn 2012 (Flommen 21 July–30 September). If more than one total is in the top-10, the highest was selected.

Art / Species	Dagssummor Daily totals		Säsongssummor Seasonal totals	
	n	Rank	n	Rank
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	-	-	41	5
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	9	1	69	2
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i> *	113	3	327	2

* Flyttningstiden täcks inte av ringmärkningssäsongen vid Flommen / Migration period not covered by ringing season at Flommen.

TABELL 4C

Ovanliga ringmärkningsarter vid Flommen hösten 2012 (21 juli–30 sept), antalet märkta inom samma säsong 1980–2012 samt det totala antalet märkta vid Falsterbo 1947–2012.

Rarely ringed species at Flommen in autumn 2012 (21 July–30 September). Additionally, number ringed within the same season 1980–2012 and total number ringed at Falsterbo 1947–2012 are shown.

Art / Species	n	Datum / Date	n 1980–2012	n 1947–2012
Skogssnäppa <i>Tringa ochropus</i>	1	10 aug	30	406
Sånglärka <i>Alauda arvensis</i>	1	27 jul	5	196
Forsärla <i>Motacilla cinerea</i>	1	16 sep	8	25
Trastsångare <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	1	5 aug	54	56
Säv- x fältsångare <i>A. schoenob. x A. agricola</i>	1	16 sep	1	1
Entita <i>Parus palustris</i>	1	13 sep	2	9
Gyllensparv <i>Emberiza aureola</i>	1	25 aug	1	1

KOMMENTARER

Många faktorer bidrog till att hösten 2012 blev som den blev och nedan listas några av dem utan någon rangordning efter inflytande. En del av dem är kända sedan tidigare och stärker därmed de resonemang vi för. Vi tar mer än gärna emot synpunkter från läsarna!

1. Den extremt kyliga och blöta juni 2012 (se beskrivning sid. 51).

Denna faktor påverkade med stor sannolikhet häckningsresultatet för många tropikflyttare, som häckar relativt sent och har små ungar i juni. Fördelningen av nederbörden var sådan att den sydligaste delen av Skåne hörde till de minst drabbade områdena, alltså borde häckningarna ha lyckats i högre grad i detta område.

Under säsongens inledning fram till omkring 10 augusti kommer huvuddelen av de ringmärkta fåglarna från det lokala (Falsterbonäset) och regionala (Sydvästskåne) beståndet. Detta vet vi eftersom fåglarna har små fettreserver och dessutom är ruggande. Dessutom är kontroller, som görs påföljande vår, oftast märkta som ungfåglar föregående sensommar.

Således borde alltså andelen ringmärkta tropikflyttare under höstsäsongens inledning 2012 vara högre än genomsnittet. Resultatet av denna jämförelse visas i Tabell 5 och det erhållna mönstret stämmer ganska väl med det förmoda-

de. De arter som uppvisar mindre skillnad gentemot medelvärdet (t.ex. flugsnappare) är sådana som saknas eller är sällsynta som häckfåglar på Falsterbonäset med omnejd.

2. Hög frekvens av vind från sydvästsektorn under september-oktober (se sid. 53).

Detta är ett känt fenomen som koncentrerar småfågelsträcket till Falsterbo. I motvind försöker fåglarna att flyga där det blåser minst, dvs. över land och nära marken, tills de når den oundvikliga havspassagen (Alerstam 1982). De närmast astronomiska siffrorna för utsträckande finkar och mesar m.fl. denna höst (Kjellén 2013) visar på detta och de höga siffrorna för antalet ringmärkta mesar och finkar påverkas således också i positiv riktning av denna väderfaktor.

3. Populationsstorlek

Mesarnas häckning gick bra 2012. På Revingsfältet, som är en bra kontrollpunkt för skånska meshäckningar sedan 1995, noterades en väldigt låg proportion av ungar som svalt ihjäl. Dessutom fanns en ovanligt stor häckande population av såväl blåmes som talgoxe, detta som en följd av bra häckningsutfall 2011 och låg vinterdödlighet pga. god födotillgång (bokollon, se nedan) vintern 2011/12. (Jan-Åke Nilsson i brev).

TABELL 5

Andel (%) av den totala säsongssumman för 17 arter tropikflyttare som ringmärkts under säsongens inledning (21 juli–10 aug) hösten 2012 jämförd med medelvärdet 1980–2011. Md=mediandatum. N=antal fåglar, FLO= Flommen.

Proportions (%) of the seasonal totals for 17 species of long-distance migrants ringed during the first 21 days of the season I autumn 2012 compared to average proportions 1980–2011.

Art / Species	År / Year	21–31 juli	1–10 aug	Md	N
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i> FLO	2012	27	21	11 aug	94
	1980-2011	16	12	30 aug	4 383
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	2012	1	17	17 aug	71
	1980-2011	1	5	24 aug	3 961
Gulärla <i>Motacilla flava</i> FLO	2012	5	5	30 aug	39
	1980-2011	1	3	26 aug	1 580
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	2012	3	8	09 sep	194
	1980-2011	3	4	11 sep	5 913
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i> FLO	2012	0	12	16 aug	41
	1980-2011	2	13	23 aug	1 635
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i> FLO	2012	16	27	15 aug	232
	1980-2011	8	16	24 aug	19 198
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i> FLO	2012	33	20	06 aug	92
	1980-2011	14	23	14 aug	2 973
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i> FLO	2012	14	19	23 aug	911
	1980-2011	12	14	21 aug	61 836
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	2012	31	45	03 aug	49
	1980-2011	23	21	14 aug	1 314
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	2012	26	17	11 aug	90
	1980-2011	15	20	17 aug	2 438
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	2012	31	24	05 aug	86
	1980-2011	17	19	16 aug	1 373
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	2012	3	18	16 aug	90
	1980-2011	2	7	27 aug	5 624
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	2012	5	2	12 sep	132
	1980-2011	1	1	17 sep	3 760
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	2012	28	28	01 aug	18
	1980-2011	8	29	14 aug	701
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	2012	17	14	14 aug	744
	1980-2011	6	13	23 aug	35 775
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	2012	0	0	30 aug	29
	1980-2011	0	3	04 sep	2 035
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	2012	5	25	14 aug	56
	1980-2011	2	14	23 aug	3 576

Hur det gick för andra tidigt häckande arter har vi sämre kännedom om men man reagerar på de relativt låga säsongssummorna för t.ex. gårdsmyg och rödhake. Eventuellt har det med hög vinterdödlighet att göra men borde i så fall även gälla kungsfågel, som ju ringmärktes i betydligt högre antal än normalt (jfr. pkt. 5 nedan).

4. Dålig frösättning hos bok m.fl. träd

En avgörande faktor för utlösandet av en invasion är födotillgången (Ulfstrand 1962). Blåmesinvasionernas intensitet är omvänt proportionell mot frösättningen hos bok (se t.ex. Heldbjerg & Karlsson 1997, Nilsson m. fl. 2006a). År 2012 var ett riktigt dåligt bokollonår (Naturstyrelsen, Nordsjælland) och det-

ta påverkade således mesinvasionen samt även antalet sträckande finkar och ringduvor.

5. Inflöde från andra populationer

Under hösten pågår ett intensivt flyttfågelsträck även längs de baltiska, polska och tyska östersjökusterna och det händer ibland att fåglar därifrån hamnar i våra trakter, ofta transporterade med vindar från sydostsektorn (ca 90–180 grader). Under hösten 2012 förekom ett par väldefinierade sådana perioder, nämligen 24–26 september med kraftig ostvind och 15–21 oktober med tidvis friska vindar mellan syd och sydost. Eftersom det dessutom finns flera ringmärkningsstationer längs kusten på andra sidan Östersjön, brukar kontroller av redan ringmärkta fåglar skvallra lite om ursprunget.

Ostvindsperioden i slutet av september bidrog inte i nämnvärd grad till att höja märksiffrorna. Visserligen ringmärktes 336 rödhakar 24 september men det var den första morgonen med svag vind efter flera mycket blåsiga dygn med nordvästvindar. Först på eftermiddagen

den 24:e tog vinden i från öster. De efterföljande dagarna ringmärktes högst måttliga antal rödhakar. Inga kontroller av fåglar märkta på andra sidan Östersjön gjordes. Som jämförelse kan nämnas att Ottenby fågelstation ringmärkte 5 500 fåglar 25–27 september, varav 3 300 den 25:e. Majoriteten av dessa var rödhakar.

Under veckan 15–21 oktober förekom mera tydligt ett inflöde av fåglar från andra sidan Östersjön. Antalet märkta rödhakar och, i synnerhet, kungsfåglar ökade markant. Säsongs näst högsta dagssumma för rödhake (175) uppnåddes 20 oktober och de två högsta dagssummorna för kungsfågel (1 145, resp. 671) uppnåddes 19–20 oktober. Därtill kontrollerades tre kungsfåglar med ryska och två kungsfåglar med polska ringar. De ryska kungsfågeln var märkta 8–10 dagar tidigare och även de polska var märkta 2012, eftersom de var ungfåglar (märkdata har inte inkommit än). Även en talgoxe med litauisk ring kontrollerades, vilket visar på att även mesar som sträcker längs andra sidan av Östersjön kan hamna i Sydsverige. Efter en period med få

Hösten 2012 ringmärktes 330 stjårtmesar – nytt "höstreord". Foto: Stephen Menzie.

Den 3 oktober ringmärktes 2 178 blåmesar. Foto: Stephen Menzie.

mesar ringmärkta, ökade antalen åter med som mest 181 blåmesar och 89 talgoxar 18 oktober.

Kommentarer till enskilda arter

Stjärtmes

Stjärtmes ringmärktes i rekordhøgt antal: 330 ex. De tre högsta säsongssummorna är dessutom från de tre senaste invasionsåren: 2012, 2010, och 2008. Det är också noterbart att under de mellanliggande höstarna 2009 och 2011 ringmärktes inga stjärtmesar. Före sekelskiftet finns bara en säsong med tresiffrigt antal: 1983, då 118 stjärtmesar ringmärktes. Bland dagssummorna är nu sex av de tio högsta från hösten 2012. Den allra högsta, 72 ex, uppnåddes 11 oktober, vilket f.ö. var första dagen under säsongen med ringmärkta stjärtmesar. Sista dagen med stjärtmesar var 30 oktober.

Majoriteten av stjärtmesarna var av den nordiska (nominat)rasen *Aegithalos c. caudatus*. Det förekom också fåglar med mer eller mindre svart på huvudet och två av dem bedömdes uppfylla

utseendekriterierna för den kontinentala rasen *europaeus*. På grund av mellanformerna är det ibland svårt att veta var gränsen går, men det verkar som om den kontinentala rasen blir allt mer frekvent. Under 2000-talet har 23 stjärtmesar ringmärkts som kontinentala: fyra under våren och 19 under hösten. Av de 19 har 14 ringmärkts de senaste tre invasionsåren. Före år 2000 finns inga säkert bestämda *europaeus* bland de ringmärkta stjärtmesarna.

Blåmes och talgoxe

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att blåmesinvasionen som så ofta var väl avgränsad i tiden till sista veckan i september och de första två i oktober (jfr. Nilsson m.fl. 2006b). Visserligen ringmärktes ca 1 000 ex före 23 september men det var bara "förtrupperna". Efter mitten av oktober ringmärktes blåmesar i små antal med undantag för en mindre topp 18 oktober och dagarna närmast därefter (jfr. ovan).

Sju dagssummor slutade fyrsiffriga och två av

TABELL 6

Ålders- och könsfördelning hos blåmes och talgoxe under invasionen 2012. Åldersfördelningen anges i procent av totalantalet (n) och könsfördelningen i procent inom respektive åldersgrupp.

Age and sex distribution in Blue Tits and Great Tits ringed during the irruption in autumn 2012. Age distribution: percentages of the total number (n). Sex distribution: percentages of each age group.

Blåmes *Cyanistes caeruleus* (n=18 833)

Ungfåglar 1K	97%	hanar / males 23%	honor / females 77%
Äldre 2K+	3%	hanar / males 8%	honor / females 92%

Talgoxe *Parus major* (n=3 173)

Ungfåglar 1K	94%	hanar / males 24%	honor / females 76%
Äldre 2K+	6%	hanar / males 26%	honor / females 74%

dem var dessutom över 2 000: (2 018 ex 1 okt resp. 2 178 ex 3 okt). Fyrträdgården fullkomligt kokade av fåglar, det var en otrolig upplevelse!

Talgoxen följde i princip samma tidsmönster men "förtrupperna" saknades. De högsta dagssummorna uppnåddes 3 och 10 oktober med 487 respektive 450 märkta ex. Därtill förekom ytterligare tio dagar med tresiffriga dagsummor.

Ålders- och könsfördelningen hos blåmes och talgoxe (Tabell 6) är ganska typisk för ett invasionsår. För båda arterna är andelen ungfåglar och könsfördelningen inom denna grupp nästan identiska. Andelen adulta fåglar är något större hos talgoxen. Talgoxen har också ungefär samma könsfördelning bland unga och adulta fåglar medan andelen adulta blåmeshanar skiljer sig markant från ungfågelsfördelningen. Detta kan tolkas som att de adulta blåmeshanarna är mycket stationära och ytterst ogärna lämnar sina revir, uppenbarligen mer ogärna än talgoxarna.

ÖVRIG RINGMÄRKNING

Här redovisas ringmärkning av arter som ingår i speciella forskningsprojekt, vissa invasionsarter (t.ex. ugglor), arter (främst icke-tättingar) som normalt inte ringmärks i större antal vid Falssterbo samt boungar.

Hussvalekolonin vid Fyren omfattade ca 25 par och hos dem, som bodde i Göran Walinders

konstgjorda holkar, ringmärktes ungarna. Totalt märktes 64 ungar. En ljuspositions-mätare kan, genom att mäta mängden ljus, avgöra dygnslängden och på så sätt kan man bestämma en ungefärlig position för fågeln. Om allt går vägen ska vi med hjälp av dessa data kunna följa fåglarnas höstflyttning, övervintring och vårflyttning. Förhoppningsvis återvänder några av dessa 20 fåglar till sommaren och då kan ljuspositions-mätaren tas av och bytas mot en ny.

Pärlugglor var i rörelse även denna höst och 40 ex ringmärktes vid tre märktillfällen, varav en helnatt 11–12 oktober då sammanlagt 29 pärlugglor märktes. Nattmärkning bedrevs även vid Nabben under några augustinätter och en lång rad olika vadararter ringmärktes (se Appendix).

Boungemärkningen omfattade bl.a., förutom hussvalorna, även tornfalkungar på Fyren (7) och Skanörs kyrka (5) samt en lyckad insats för att på kortast möjliga tid märka så många skärfläckeungar som möjligt. Detta medförde att 52 av de hundratala ungar som kläcktes i kolonin på Landgrens holme blev ringmärkta. Märkningen skedde inte i kolonin utan först när ungarna lämnat densamma och dessutom vuxit till sig så att de utan problem kan bära en ring.

Totalt ringmärktes 562 flygga fåglar av 60 arter och 303 icke flygga fåglar av 8 arter utanför det standardiserade programmet (se Appendix).

Hussvalornas konstgjorda bon. Foto: P-G Bentz / Sturnus.se.

LÅNGSIKTIGA ANTALSFÖRÄNDRINGAR

Att följa variationer i fåglarnas antal är en av fågelstationens huvuduppgifter. Serien omfattar nu 33 år och stora mängder intressant information finns att hämta i dessa data. Man kan utläsa trender både genom att testa kontinuiteten av en förändring och genom att undersöka de kvantitativa skillnaderna.

I denna rapport har vi begränsat oss till en översikt av läget efter 33 år. I ett så långt tidsperspektiv blir förändringarna i trenderna oftast små gentemot året innan. Det är också samma sex arter som 2011, som har signifikant ökande trender (Tabell 7A). Bland de signifikant minskande har trädpiplärkan tillkommit men den balanserar på gränsvärdet för signifikans. De många negativa trenderna beror dels på kraftiga minskningar hos tropikflyttare från slutet av 1980-talet och fram till mitten av 1990-talet (se t.ex. Karlsson 2012). Några av dessa har dessutom anknytning till jordbrukslandskapet t.ex. ladusvala, buskskvätta och stenskvätta. Fåglarna

i jordbrukslandskapet är generellt på tillbakagång i både Sverige (Lindström & Green 2012) och Danmark (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2011) liksom i många andra europeiska länder. Beräkningar visar att jordbrukslandskapet inom EU har förlorat 300 miljoner fåglar sedan 1980 (www.ebcc.info)!

För att visa utvecklingen under de senaste 20 åren har vi testat siffrorna för 1993–2012 och då blir bilden helt annorlunda (Tabell 7B). Sex arter har signifikant ökande trender och tre av dem (koltrast, svarthätta och gransångare) är desamma som i 33-årsserien. Tre nya (göktyta, härmsångare och törnsångare) har tillkommit och det är dessutom tre tropikflyttare. Antalet signifikant negativa trender är endast tre i 20-årsserien (ängsbiplärka, sädesärla och sävsparv), alla finns också i 33-årsserien. Dessutom är ängsbiplärka och sädesärla mycket fåtaliga och resultaten skall tolkas med försiktighet, vilket också gäller göktytan ovan. Åtminstone i sädesärlans fall speglar trenden mest lokala för-

TABELL 7A

Trender, visade som korrelation (Spearman's Rangkorrelation) mellan säsongssumma och år för 48 arter vid Falsterbo höstarna 1980–2012. För jämförelse med höstarna 1993–2012, se Tabell 7B.

Signifikansnivåer: ***= $p<0.001$, **= $p<0.01$, *= $p<0.05$.

Test result (Spearman's Rank Correlation) of changes (trends) in ringing totals at Falsterbo, autumns 1980–2012. For comparison, corresponding results from 1993–2012 can be seen in Table 7B. Significance levels: ***= $p<0.001$, **= $p<0.01$, *= $p<0.05$.

Sign. ökande: 6 arter

GÄRDSMYG **
KOLTRAST ***
TALTRAST *
SVARTHÄTTA ***
GRANSÅNGARE ***
BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL *

Ingen signifikans: 24 arter

GÖKTYTA
GULÅRLA (FLO)
RÖDHAKE
RÖDSTJÄRT
RÖDNINGETRAST
GRÄSHOPPSÅNGARE
SÄVSÅNGARE (FLO)
KÄRRSÅNGARE (FLO)
HÄRMSÅNGARE
ÄRTSÅNGARE
TÖRNSÅNGARE
GRÖNSÅNGARE
KUNGSFÅGEL
GRÅ FLUGSNAPPARE
MINDRE FLUGSNAPPARE
BLÅMES
TALGOXE
TRÄDKRYPARE
PILFINK
BOFINK
BERGFINK
GRÖNFINK
GRÖNSISKA
DOMHERRE

Sign. minskande: 18 arter

BACKSVALA (FLO) **
LADUSVALA (FLO) **
TRÄDPIPLÅRKA *
ÄNGSPIPLÅRKA ***
SÄDESÅRLA (FLO) ***
JÄRNSPARV *
NÄKTERGAL **
BUSKSKVÄTTA (FLO) *
STENSKVÄTTA ***
RÖRSÅNGARE (FLO) **
TRÄDGÅRDSSÅNGARE *
LÖVSÅNGARE **
SVARTVIT FLUGSNAPPARE **
TÖRNSKATA ***
GRÅSPARV ***
HÄMPLING **
GULSPARV ***
SÄVSPARV ***

TABELL 7B

Trender, visade som korrelation (Spearman's Rangkorrelation) mellan säsongssumma och år för 48 arter vid Falsterbo höstarna 1993–2012 som jämförelse med höstarna 1980–2012, se Tabell 7A. FLO=Flommen.

Signifikansnivåer: ***= $p<0.001$, **= $p<0.01$, *= $p<0.05$.

Test result (Spearman's Rank Correlation) of changes (trends) in ringing totals at Falsterbo, autumns 1990–2012. For comparison, corresponding results from 1980–2011 can be seen in Table 7A. Significance levels: ***= $p<0.001$, **= $p<0.01$, *= $p<0.05$.

Sign. ökande: 6 arter

GÖKTYTA **
KOLTRAST ***
HÄRMSÅNGARE **
TÖRNSÅNGARE *
SVARTHÄTTA *
GRANSÅNGARE ***

Ingen signifikans: 39 arter

BACKSVALA (FLO)
LADUSVALA (FLO)
TRÄDPIPLÄRKA
GULÄRLA (FLO)
GÄRDSMYG
JÄRNSPARV
RÖDHAK
NÄKTERGÅL
RÖDSTJÄRT
BUSKSKVÄTTA
STENSKVÄTTA
TALTRAST
RÖD Vingetrast
GRÄSHOPPSÅNGARE
SÄVSÅNGARE (FLO)
KÄRRSÅNGARE (FLO)
RÖRSÅNGARE
ÄRTSÅNGARE
TÖRNSÅNGARE
GRÖNSÅNGARE
LÖVSÅNGARE
KUNGSFÅGEL
BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL
GRÅ FLUGSNAPPARE
MINDRE FLUGSNAPPARE
SVARTVIT FLUGSNAPPARE
BLÅMES
TALGOXE
TRÄDKRYPARE
TÖRNSKATA
GRÅSPARV
PIFINK
BOFINK
BERGFINK
GRÖNFINK
GRÖNSISKA
HÄMPLING
DOMHERRE
GULSPARV

Sign. minskande: 3 arter

ÄNGSPIPLÄRKA **
SÄDESÄRLA **
SÄVSPARV ***

TABELL 8

Kvantitativa skillnader i antalet ringmärkta fåglar mellan höstarna 1980–1996 respektive 1997–2012. För att avgöra om skillnaderna mellan perioderna är statistiskt säkra, testades säsongssummorna med tvåsidigt t-test för olika varianser. Signifikansnivåer: * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$.

Quantitative differences in the numbers of ringed birds during autumns 1980–1996 and 1997–2012 respectively. In order to find significant differences, the totals were tested with a two-tailed t-test for unequal variances. Significance levels: * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$.

Sign. pos. skillnad: 5 arter

KOLTRAST **
TÖRNSÅNGARE *
SVARTHÄTTA *
GRANSÅNGARE **
BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL **

Ingen signifikant skillnad: 24 arter

GÖKTYTA
TRÄDPIPLÄRKA
GULÄRLA (FLO)
GÄRDSMYG
RÖDHAK
RÖDSTJÄRT
BUSKSKVÄTTA
TALTRAST
RÖDNINGETRAST
GRÄSHOPPSÅNGARE
SÄVSÅNGARE (FLO)
KÄRRSÅNGARE (FLO)
HÄRMSÅNGARE
ÄRTSÅNGARE
GRÖNSÅNGARE
KUNGSFÅGEL
GRÅ FLUGSNAPPARE
MINDRE FLUGSNAPPARE
SVARTVIT FLUGSNAPPARE
BLÅMES
TALGOXE
TRÄDKRYPARE
BOFINK
BERGFINK
GRÖNFINK
GRÖNSISKA
DOMHERRE

Sign. neg. skillnad: 16 arter

BACKSVALA (FLO) *
LADUSVALA (FLO) *
ÄNGSPIPLÄRKA **
SÄDESÄRLA (FLO) **
JÄRNSPARV *
NÄKTERGAL *
STENSKVÄTTA **
RÖRSÅNGARE (FLO) *
TRÄDGÅRDSSÅNGARE *
LÖVSÅNGARE *
TÖRNSKATA **
GRÅSPARV **
PILFINK *
HÄMPLING *
GULSPARV **
SÄVSPARV **

ändringar, vilka i och för sig kan vara giltiga i en större del av utbredningsområdet.

De kvantitativa skillnaderna är mycket stora hos flera arter, såväl från år till år som sett över längre perioder. Vid jämförelse av medeltal från de 17 första åren (1980–1996) och de 16 senaste (1997–2012) är det bara sex arter som uppvisar en skillnad mindre än eller lika med ± 10 %. Fjorton arter har högre medeltal under 16-årsperioden och 28 arter har lägre. Bland de arter som har högre medeltal återfinns de som också

har positiva trender men även några mer oregelbundet förekommande arter som t.ex. blåmes, talgoxe och trädkrypare. På motsvarande sätt återfinns arter med negativa trender bland dem som har lägre medeltal under 16-årsperioden. Hos tio av dem har medeltalet sjunkit med mer än hälften.

Medelvärdena påverkas i vissa fall av extremt höga eller låga säsongssummor. Därför testades också säsongssummorna under de två perioderna mot varandra med ett t-test, som tar

bort effekten av extremt höga eller låga summor och visar om det finns en signifikant kvantitativ skillnad, även om säsongssummorna är låga (Tabell 8). Icke oväntat sammanfaller signifikanserna ofta med de stora skillnaderna i medeltal. Likaså har arterna med signifikanta långtidstrender (Tabell 7A) i regel också signifikanta antalsskillnader. Detta gäller dock inte gärdsmyg och taltrast bland de ökande samt trädpiplärka, buskskvätta och svartvit flugsnappare bland de minskande. Detta kan tolkas som att dessa arter, trots signifikanta långtidstrender, har relativt små kvantitativa skillnader mellan perioderna än andra arter.

Sammanfattningsvis visar trender och kvantitativa förändringar att under de senaste 20 åren är det färre arter som minskar kontinuerligt. I vissa fall kan t.o.m. en återhämtning äga rum. Den är dock ännu bara i några fall statistiskt påvisbar och antalsmässigt ligger många arter fortfarande långt under siffrorna från 1980-talet.

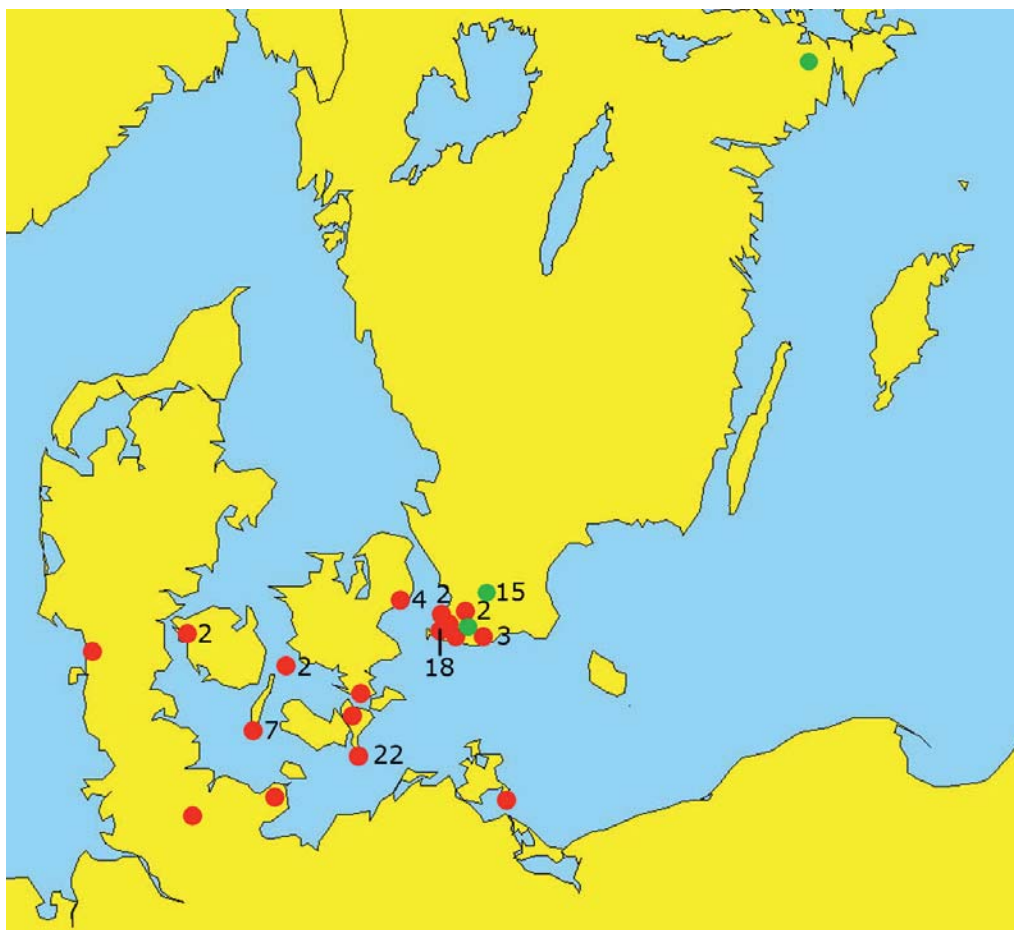
ÅTERFYND OCH KONTROLLER

Under 2012 inkom 209 återfynd av 189 olika fågelindivider, fördelade på 26 arter. Skillnaden mellan antalet fynd och antalet individer beror på de många avläsningarna under flera år av övervintrande, färgmärkta isländska rödbenor i Sydvästskåne. Rödbenan blev därmed också den art som stod för flest fynd (98 fynd fördelade på 20 individer). Därefter följde blåmes med 71 fynd och rörsångare med 14 fynd. Storspov blev en ny återfyndsart.

Antalet främmande kontroller upp gick till 94 st. av 16 arter, varav 18 med utländska ringar. Mer än hälften av alla kontroller var blåmesar (51) och långt därefter följde rörsångare (9). Dessutom kontrollerades 65 fåglar av 15 arter, som vi själva märkt minst tre månader tidigare än kontrolldatum. Bland dessa var rörsångare (21) och hussvala (10) de talrikaste arterna. Några av de intressantare fynden kommenteras nedan.

Kungsfågel, märkt i Rybachy, Ryssland, kontrollerad 19 oktober 2012. Foto: Stephen Menzie.

Figur 1. Återfynd av blåmesar märkta vid Falsterbo hösten 2012 (röda prickar) samt märkplatser för blåmesar märkta som boungar och kontrollerade vid Falsterbo hösten 2012.

Recoveries of Blue Tits ringed at Falsterbo during autumn 2012 (red dots) and ringing sites for Blue Tits ringed as nestlings and controlled at Falsterbo during autumn 2012.

Återfynd av fåglar märkta vid Falsterbo

Sandlöpare Samma färgringmärkta fågel, som bl.a. sågs vid Gedser Odde på sydspetsen av ön Falster i Danmark i februari 2011, sågs åter på samma plats i februari 2012.

Storspov Vårt första fynd av denna fåtaligt märkta art (totalt 13 ex) rapporterades från Holland, där fågeln troligtvis frusit ihjäl i februari 2012. Den var märkt vid Nabben 30 juli 2011.

Rödbena ssp. *robusta* Totalt 98 fynd av 20 individer har rapporterats 2002–2010. En av dessa

avlästes på Island i maj 2003. Alla andra utom en (i Arlov) har funnits inom området Falsterbonäset–Höllviken–Kämpinge–Trelleborg under vinterhalvåret. En individ har avlästs 27 gånger, en annan 22 gånger under tiden november 2006–december 2008.

Pärluggla En av höstens märkta pärlugglor kontrollerades vid Gedser 16 dagar senare. Ringen från en annan pärluggla, märkt 2008, hittades på en strand vid Rörvig på norra Själland i april 2012.

Järnsparv Två fåglar märkta i april 2012 kontrollerades vid Gedser (106 km SSW Falsterbo) efter sju respektive 17 dagar. Ännu ett par pusselbitar i detta märkliga retursträck hos järnsparv (jfr. karta hos Karlsson m.fl. 2011).

Blåmes De 19 000 blåmesarna, som ringmärktes under den enorma invasionen hösten 2012, har förstås gett ett antal återfynd. Hittills har 68 återfynd rapporterats. Fördelningen framgår av Figur 1. Flertalet återfynd är ringmärkarkontroller (Gedser 22, Ljunghusen 18 och Langlands sydspets 7).

Främmande kontroller

Päruggla Tre kontroller gjordes under hösten.

Två av dem var av lokalt ursprung (Ljunghusen resp. Bingsmarken). Den tredje var märkt i Trysil i Norge augusti 2011.

Svarthätta En fågel med belgisk ringmärkt i september 2011, kontrollerades vid Fyren i maj 2012. Det rörde sig alltså om en syd-västflyttande individ, sannolikt övervintrande norr om Sahara.

Blåmes Vi har fått märkdata på 18 fåglar märkta som boungar och kontrollerade vid Falsterbo (Figur 1). Det gjordes även en del kontroller av fåglar märkta på annan ort under pågående flyttning bl.a. från Ottenby och Torhamns udde. Alla främmande kontroller var svenska ringar.

TACK

I ringmärkningsarbetet deltog Per Andell, Christian Brinkman, Janne Dahlén, Oscar Danielson, Sophie Ehnbohm, Johan Frölinghaus, Helena Hedkvist, André Julinder, Lennart Karlsson, Måns Karlsson, Emil Lundahl, Arvid Löf, Björn Malmhagen, Stephen Menzie, Petter Olsson, Karin Persson, Sissel Sjöberg, Caroline Sjöström, Kaj Svahn, Ulrik Wallberg, Mårten Wikström och samt ett stort gäng tillfälliga medhjälpare.

Gammal är äldst när det gäller! Förstärkning (Göran Walinder och Lennart Karlsson) inkallad till blåmesmärkning 3 oktober 2012.

Foto: Björn Malmhagen.

Ringmärkningsverksamheten finansierades bl.a. via följande källor:

- Anslag från Länsstyrelsen i Skåne, Olle Högestedts Stiftelse, Lunds Djurskyddsfond.
- Egna inkomster från guidning och försäljning.
- Deltagande i "Animal Movement" ("Flexibility and constraints in animal movement patterns: ecology, evolution and annual cycles"), ett samarbetsprojekt med bas vid Universitetet i Oslo.
- Sist men inte minst: De drygt 200 personer som har bidragit till fågelstationens verksamhet genom vår insamlingskampanj. Det stärker vår strävan att göra ännu bättre jobb framöver.

I tillkomsten av denna rapport medverkade:

Sophie Ehnbohm (återfynd), Stephen Menzie (English proof-reading), Måns Karlsson, Björn Malmhagen och Anna Nilsson (kommentarer till manus), Karin Persson (korrekturläsning) samt P-G Bentz, Björn Malmhagen, Stephen Menzie och Kaj Svahn (foto).

Personalgruppen 2012

Bakersta raden (3): André Julinder, Mikael Kristersson och Lennart Karlsson. *Mittraden* (6): Stephen Menzie, Måns Karlsson, Björn Malmhagen, Sophie Ehnbohm, Per Andell och P-G Bentz. *Främre raden*: Karin Persson, Ulrik Wallberg, Oscar Danielson, Kaj Svahn, Emil Lundahl, Sissel Sjöberg, Caroline Sjöström, Helena Hedkvist och Mårten Wikström. *Frontfigur*: Christian Brinkman. *Foto och redigering*: Stephen Menzie.

REFERENSER

- Alerstam, T. 1982. *Fågelflyttning*. Lund.
- Alerstam, T. 1990. *Bird Migration*. Cambridge University press.
- Heldbjerg, H., & Lerche-Jørgensen, M. 2012. *Övervakning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975–2011*. Årsrapport for Punkttællingsprojektet. Dansk Ornitologisk Forening
- Skoven 1990, nr. 3 s.109-111 (Holmsgaard & Bang) + Naturstyrelsen Nordsjælland.
- Karlsson, L. (red.) 2009. *Vingar över Falsterbo*. 2 uppl. Lund.
- Karlsson, L. 2013. *Övervakning av beståndsväxlingar hos tropikflyttande småfåglar 2012*. Rapport till Länsstyrelsen i Skåne. 40 sid. (nedladdningsbar pdf.fil).
- Karlsson, L., Ehnbohm, S., Persson, K. & Walinder, G. 2002. *Changes in numbers of migrating birds at Falsterbo, south Sweden, during 1980–99 as reflected by ringing totals*. – *Ornis Svecica* 12: 113–138.
- Karlsson, M., Ehnbohm, S. & Karlsson, L. 2011. *Ringmärkningen vid Falsterbo Fågelstation 2010*. – *Fåglar i Skåne* 2010: 43–68.
- Kjellén, N. 2013. *Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2012*. – *Fåglar i Skåne* 2012: 5–44.
- Lindström, Å. & Green, M. 2013. *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling*. Årsrapport för 2012. Rapport, Biologiska institutionen, Lunds Universitet.
- Malmhagen, B. 2012. *Blandkronad kungsfågel – hybrid brandkronad kungsfågel x kungsfågel – ringmärkt vid Falsterbo Fågelstation*. ANSER 51 nr 4: 46–47.
- Nilsson, A.L.K., Lindström, Å., Jonzén, N., Nilsson, S.G. & Karlsson, L. 2006. *The effect of climate change on partial migration – the blue tit paradox*. – *Global Change Biology* 12: 1–9.
- Nilsson, A., Alerstam, T. & Nilsson J.-Å. 2006. *Do partial and regular migrants differ in their responses to weather?* *The Auk* 123: 537–547.
- Ulfstrand, S. 1962. *On the nonbreeding ecology and migratory movements of the Great Tit Parus major and the Blue Tit Parus caeruleus in southern Sweden*. – *Vår Fågelvärld*, Suppl. 3: 1–145

SUMMARY – Ringing at Falsterbo Bird Observatory 2012

Daily trapping and ringing of migrants (mainly passerines) was carried out at Falsterbo (55.23 N, 12.50 E), southern Sweden, during 2012. This was the 33rd year with standardised ringing at this site. Additional ringing efforts were made in connection with special projects etc. Annual and seasonal totals of all species are shown in Appendix along with averages for the standardised ringing seasons 1980–2009. All in all 38,949 birds of 111 species (plus 2 hybrids) were ringed in 2012, which is the highest annual total ever. Very strong migration of Goldcrest, Blue Tit and Great Tit contributed largely to this.

The most numerous species were Blue Tit (19,236), Goldcrest (4,371), Great Tit (3,265), European Robin (2,635) and Willow Warbler (1,743). Yellow-breasted Bunting was added to the list of ringed species, along with 2 hybrids (Sedge Warbler x Paddyfield Warbler, and Firecrest x Goldcrest); the list now contains 196 species and 4 hybrids.

For detailed methods used in the standardised scheme, please see Karlsson et al. (2002). In the text below, averages refer to the 30-year average 1980–2009, unless stated otherwise.

Lighthouse garden 21 March–10 June

The spring season total was 3,084 birds of 57 species, which is 81 % of an average spring total (3,809), rank 23 in the whole series and rank 6 during the 2000s. The season started fairly well but the number of ringed bird in May was very low (only 940). Most numerous species were, as usual, European Robin (1,107, very close to average 1,073) and Willow Warbler (669, far below average 1,204). Only two more species, Dunnock (135, avg. 157) and Common Chiffchaff (136, avg. 64) were ringed in three-digit figures.

Abnormally high or low seasonal totals are listed in Table 1A and top-10 daily or seasonal totals are shown in Table 1B. Rarely ringed birds are listed in Table 1C.

Among species wintering in Europe, only Song Thrush and Common Chiffchaff were well above average, whilst a considerably larger number of species, like Goldcrest, Great Tit, Chaffinch, Greenfinch and Siskin, were far below (Table 1A). One reason for this may be winter mortality but it may also be a result of an early spring making migrants arrive earlier than the start of the ringing season.

Long distance migrants were generally ringed in numbers below averages. Only Blackcap and Spotted Flycatcher were above. The total for the latter (51) was the highest spring total ever. At the other end, the number of Willow Warblers (669) is just above half of the average and the fourth lowest in the series.

During the 82 days of the season, there were nine days with three-digit totals. Three of them were over 200. The highest daily total, 287 birds (European Robin 250, Winter Wren 19; 8 species in all), was obtained on 14 April.

The passerine migrants generally arrived earlier than normal in spring 2012. Median dates for Dunnock Blackbird, Goldcrest and Chaffinch occurred in March (Table 2). Other species wintering in Europe were closer to their average median dates. A similar pattern is found among long-distance migrants. Common Redstart, Blackcap, Willow Warbler and Pied Flycatcher arrived much earlier than normal. On the other hand, Common Whitethroat, Spotted Flycatcher and Red-backed Shrike were a bit later than normal (Table 2).

Certainly, median dates in a single year are very much results of the progress of spring in that particular year and when days with many birds ringed occur. In 2012, there were warm periods during second half of March, last week of April and 21–24 May and many of the median dates in Table 2 occur during these periods.

For studies of the long-term changes of arrival dates, median dates for five- or ten-year periods are preferred. An analysis of our phenology data in both spring and autumn is a high-priority project.

Lighthouse Garden 21 July–10 November

The grand total for the season was 32,600 birds of 63 species + 1 hybrid ringed. This is by far the highest seasonal total ever. Comparing it to the average (14,424) gives a good hint about the masses of birds visiting the Lighthouse Garden this autumn. About 29,000 of them were ringed within a month (24 Sep–24 Oct) – nearly 1,000 birds a day. The main reason was a huge irruption of tits: more than half the total is Blue Tit (18,883); Great Tit (3,173) and Long-tailed Tit (330) were also ringed in numbers higher than ever before (Table 3A). However, some other irruptive species like woodpeckers, Nutcracker and Jay were fewer than expected.

Some non-irruptive species were ringed in large numbers (Table 3B). Among them were Sparrowhawk 59 (a new record), Blackbird 92 (5th highest), Common Chiffchaff 417 (2nd highest), Goldcrest 4,672 (4th highest), Chaffinch 430 (2nd highest) and Brambling 119 (3rd highest). Sparrowhawk has six out of the ten highest seasonal totals during the 2000s and Common Chiffchaff has eight out of ten. Other species like Winter Wren, Dunnock and European Robin were ringed in numbers below averages (Table 3B).

Among long-distance migrants, totals for Icterine Warbler, Common Whitethroat, Lesser Whitethroat and Blackcap were above averages (Table 3b). The total for Common Whitethroat is the 2nd highest in the series and the four highest totals have all occurred during the last five years. Numbers below averages among long-distance migrants were recorded for, among others, Garden Warbler, Willow Warbler and flycatchers (Table 3B).

Daily totals were huge during the most intense period. On 3 October, 3,426 birds of 19 species were ringed. This is the highest daily total ever obtained at Falsterbo (and in Sweden). Additionally, for individual species such as Blue Tit (2,178) and Great Tit (487), new records were obtained. Furthermore, four-digit totals occurred on another twelve days and on two of

these it was also more than 2,000.

Species seldom ringed were Common Kestrel 7 (new record), Lesser Spotted Woodpecker 7, Yellow-browed Warbler 1, Firecrest 2, Red-breasted Flycatcher 13 (equal to highest number), Great Grey Shrike 2 and Common Rosefinch 2. Furthermore, a hybrid Firecrest x Goldcrest was ringed (Malmhagen 2012).

Flommen 21 July–30 september

The season started fairly well, but the expected peak of migration never really occurred. At the end of the season only 2,400 birds of 40 species were ringed. It is slightly more than 1,800 below average (4,258) and the second lowest total in the series.

Nearly half of the total (991) was Reed Warbler, also far below average (1,940). The same goes for Sedge Warbler with 232 ringed (second lowest in the series, avg. 588). Marsh Warbler, 92, ended up exactly on average. Common Whitethroat was one of few species with numbers above average (69, avg. 34). The beginning of the Blue Tit irruption also hit Flommen and 327 Blue Tits were ringed. See also Tables 4A, 4B and Appendix.

Only two days with more than 100 birds ringed occurred (16 and 17 Sep, 166 and 129 birds respectively). The most numerous species these two days was Blue Tit.

Species seldom ringed were Green Sandpiper, Skylark, Grey Wagtail, Great Reed Warbler, Marsh Tit and Yellow-breasted Bunting (first record on the Falsterbo Peninsula) (Table 4C). A Paddyfield-like Warbler, ringed on 16 September, showed some diverging measurements and other characters. Studies of skins have led to the decision that it is most likely a hybrid between a Sedge Warbler and a Paddyfield Warbler. The studies will be prepared for publication.

Comments

Many factors influenced the presence and absence of birds at Falsterbo in autumn 2012.

We will discuss some of them here. They are numbered but not ranked.

1. *Extremely cold and wet June 2012*

June was very cold and rainy just like 1987 and 1991. Only in the very southern part of Sweden and in the northern mountains it was a bit better (www.smhi.se). Cold and rainy weather in June have a negative influence on breeding results especially in long-distance migrants, which are breeding relatively late. Since the southern parts were less affected by the rain a somewhat better breeding result could be expected in this area.

During the beginning of the autumn season up to around 10 August most birds ringed belong to the local or regional population. This can be told from small fat reserves and ongoing moult. Also, controls in following years of birds ringed here are often ringed in the beginning of the autumn season.

Thus the proportion of ringed long-distance migrants should be larger than it normally is. This comparison is shown in Table 5 and the obtained pattern falls well together with the expected one. Species showing only small differences are those, which are rare or absent as breeders on The Falsterbo Peninsula and its surroundings.

2. *High proportion of wind from between south and west during autumn*

It is well known that wind from between south and west concentrate migration to the Falsterbo Peninsula (Alerstam 1990). In autumn 2012, there were an exceptional number of days with this wind direction (August: 14 days, September: 24 and October: 18). Thus it is another factor contributing to the large numbers of birds.

3. *Population size*

Early breeders like tits had a successful breeding season. A long-term research project at Revinge (east of Lund) reports very few dead nestlings in nestboxes and a large breeding population. This in combination with the next factor was a major factor for triggering the irruptions.

4. *No beech mast production*

A most important trigger for an irruption is the amount of food available (Ulfstrand 1962). Tit irruptions are inversely proportional to food resources and especially to beech mast crop (Heldbjerg & Karlsson 1997, Nilsson et al 2006a). In 2012 there were no beechnuts in the forests (REF). Tits and other beech mast eaters like finches and Wood Pigeons were forced to migrate.

5. *Influence from other populations*

An important migration route follows the southern coast of the Baltic Sea and during periods with winds between east and south, birds may lose direction and end up along the Swedish coast. Despite the large number of southwesterly winds this autumn, there were two well-defined periods with southeasterly winds: 24–26 September and 15–21 October. During the three September days we saw no evidence of birds coming from the other side of the Baltic. It was different in October when totals for European Robin and, especially, Goldcrest increased significantly. Three Goldcrests with Russian rings, ringed only 8–10 days earlier, and two with Polish rings also ringed 2012 since they were 1cy, were controlled. Also the totals of tits increased a bit during this period and a Great Tit with a Lithuanian ring was controlled.

Long-tailed Tit

Long tailed Tit scored a new record with 330 ringed. Furthermore, the three highest seasonal totals are all from the three latest irruption years 2012, 2010 and 2008. During in-between years 2009 and 2011 no Long-tailed Tits were ringed. Among daily totals, six out of the ten highest are from 2012. The highest, 72 birds, was obtained 11 October, the first day of the irruption. The last day was 30 October.

A major proportion of the Long-tailed Tits belonged to the Nordic (nominate) subspecies *Aegithalos c. caudatus*. However, there were also birds with more or less black on their heads

and two of them were considered to belong to the continental subspecies *Ae. c. europaeus*. Out of 19 *europaeus* ringed in autumn during the 2000s, 14 were ringed during the last three irruption years.

Blue Tit and Great Tit

The Blue Tit irruption, was, as usual, temporally well defined to the last week of September and the two first weeks of October (cf. Nilsson et al. 2006b). Certainly, about 1,000 Blue Tits were ringed before 23 September but they should be considered as “vanguards”. After mid-October, only small numbers of Blue Tits were ringed, except for a small peak on 18 October and the next few days. Seven daily totals were four-digit and two of them even exceeded 2,000 (2,018 on 1 Oct and 2,178 on 3 Oct).

Great Tit followed nearly the same pattern but there was no “vanguard”. The highest daily totals were 487 and 450 on 3 and 10 October respectively. Furthermore, there were ten more days with three-digit totals.

The age and sex distribution in the two tit species (Table 6) is quite typical for an irruption year. In both species the proportion of first-year birds and the sex distribution within are almost identical. The proportion of adults is a bit higher for Great Tit. Great Tit also shows about the same sex distribution, in both first-year birds and adults, whilst the proportion of male Blue Tits among adults is significantly lower than among first-year birds. This is interpreted as adult male Blue Tits are very resident and most unwillingly leave their territories, apparently more unwillingly than adult male Great Tits.

Additional ringing

The House Martin colony had about 25 pairs breeding in nestboxes and 64 nestlings were ringed. Twenty adult birds were equipped with geolocators and, since site fidelity is high in House Martin, we hope to get some of them back in 2013. The geolocator will then be dismantled and data can be downloaded and analysed. We hope

to reveal some new findings about the migration routes and wintering areas of House Martins.

Owls were trapped during three nights in autumn. Out of a grand total of 40 Tengmalm's Owls, 29 were ringed in the night on 11–12 October. Some extra efforts with wader traps or mistnetting along the shores during night produced some odd records like Shelduck, Great Cormorant and Spotted Crake (see Appendix).

A well-organised effort produced 52 ringed Pied Avocet chicks from the colony at Skanör. Kestrel nestlings were ringed at the Lighthouse (7) and at the church in Skanör (5).

All in all, 562 fledged birds of 60 species and 303 non-fledged birds of eight species were ringed outside the standardised programme.

Long-term changes

The standardised ringing scheme is set to monitor long-term changes in the numbers of ringed birds in order to mirror population changes. In this report, we will just give an overview of the situation after 33 years.

Due to the long period of time, few species change their trend from one year to the next. Thus, it is the same six species as last year showing significantly increasing trends (Table 7A). Significantly decreasing species are almost the same too, though Tree Pipit is new but very close to the limit for significance. Among species showing negative trends are many long-distance migrants, decreasing very much in late 1980s and early 1990s (Karlsson 2012). Some of them are also connected with farmland like Barn Swallow, Whinchat and Northern Wheatear. Farmland birds are on the decline all over Europe (www.ebcc.info).

For comparison we extracted the last 20 years and tested them separately. This gives another view (Table 7B). Six species show significantly increasing trends and three of them (Blackbird, Blackcap and Common Chiffchaff) are the same as in the 33-year series. Three new ones, long-distance migrants, have been added (Wryneck, Icterine Warbler and Common Whitethroat).

Only three species (Meadow Pipit, White Wagtail and Reed Bunting) have significantly negative trends in the 20-year series and are in the 33-year series too. Additionally, they are not very frequent and on top of that they are diurnal migrants. Therefore these results should be interpreted with caution.

The quantitative differences are very large in some species. When comparing averages from the first 17 years (1980–1996) with the last 16 (1997–2012), only six species show differences smaller than $\pm 10\%$. Fourteen species have a larger average in the 16-year period and 28 species have a smaller one. Among species showing a larger most of those with positive trends are found but also some with more irregular occurrence such as Blue Tit, Great Tit and Common Treecreeper. Likewise, species with negative trends are found among those showing a lower average during the 16-year period. For ten of them the averages have decreased with 50 % or more.

We also tested the differences with a t-test which eliminates the effect of extremely high or low seasonal totals. Results are shown in Table 8. As expected, significant quantitative differences often coincides with significant trends and/or large differences in averages. However there are a few exceptions, like Winter Wren and Song Thrush among increasing species and Tree Pipit, Whinchat and Pied Flycatcher. This indicates that despite the significant long-term trends, the quantitative differences between the two periods are relatively smaller than in other species.

Recoveries

In 2012, 209 recoveries of 189 individual birds of 32 species were reported. The difference between recoveries and individuals is a consequence of reports of wintering colour-ringed Icelandic Redshanks in southwestern Skåne during several years. Therefore Redshank was the most frequent species reported with 81 recoveries of 20 individuals, followed by Blue Tit (71 recoveries) and Reed Warbler (14). A

new recovery species was Curlew. Additionally, 94 birds of 16 species ringed elsewhere were controlled at Falsterbo; 18 of them had foreign rings. More than half of the controls were Blue Tits (51) followed far behind by Reed Warbler (9). Finally, 65 birds of 15 species ringed here were recaptured after at least three months (Reed Warbler 21, House Martin 10).

Recoveries of birds ringed at Falsterbo

Sanderling The same colour-ringed bird as last year reappeared at Gedser Odde, Falster, Denmark, in February 2012.

Eurasian Curlew Only 13 birds of this species have been ringed at Falsterbo. Despite that, the first recovery was reported from The Netherlands in February 2012. The bird had probably frozen to death. It was ringed 30 July 2011 at Nabben.

Redshank ssp. *robusta* 81 recoveries of 20 colour-ringed individuals were reported 2002–2008. One of them was from Iceland in May 2003. All the others were found along the coasts of SW Skåne during winter. One individual was seen 27 times and another 22 times between November 2006 and December 2008.

Tengmalm's Owl One of the Tengmalm's Owls ringed this autumn was controlled at Gedser, Denmark, 16 days later. The ring from a Tengmalm's Owl, ringed in 2008, was found on a beach at Rörvig, northern Sealand, Denmark, in April 2012.

Dunnock Two birds ringed in April 2012 were controlled at Gedser (106 km SSW Falsterbo) seven and 17 days later respectively. Another two pieces adding to the mapping of the (regular?) south-west movements of Dunnocks in spring (see map in Karlsson et al. 2011).

Blue Tit So far 68 recoveries have been reported out of the 19,000 Blue Tits, ringed in autumn 2012. A major part of the recoveries are controls made by other ringers: Gedser, Denmark 22; Ljunghusen near Falsterbo 18 (reversed migration); and the southern tip of Langeland, Denmark 7 (Figure 1).

Controls of birds ringed elsewhere

Tengmalm's Owl Three birds were controlled.

Two of them were from nearby ringing sites (Ljunghusen and Bingsmarken). The third one was ringed in Trysil, Norway in August 2011.

Blackcap A Blackcap ringed in Belgium in September 2011 was controlled in May 2012. Most likely an individual wintering in SW Europe instead of tropical Africa.

Blue Tit We have received ringing data for 18 Blue Tits ringed as nestlings 2012 (Figure 1). Additionally a number of full-grown birds ringed during migration were controlled.

LENNART KARLSSON
Falsterbo Fågelstation
Fyren, Fyrvägen 35
SE-239 40 Falsterbo
falsterbo@skof.se

APPENDIX – RINGMÄRKNINGEN 2012

Antal ringmärkta fåglar vid Falsterbo 2012 fördelade på kategorier (standard- resp. övrig fångst) och lokaler. Mv = medelvärde 1980–2009, som används som index=100 i trendberäkningar etc.

Numbers of ringed birds at Falsterbo 2012 divided into categories (standard trapping and others) and sites. Mv = average 1980–2009, used as index=100 in trend calculations etc.

	Standardiserad fångst Standardized trapping						Övrigt Others		Totalt Total
	Fyren Lighthouse 21.3–10.6		Fyren Lighthouse 21.7–10.11		Flommen Reed bed 21.7–30.9		Flygg Fledged	Pull Nestlings	2012
	2012	Mv	2012	Mv	2012	Mv	2012	2012	
GRAVAND Tadorna tadorna							1		1
KRICKA Anas crecca							1		1
GRÄSAND Anas platyrhynchos	2	0		0	1	0			3
EJDER Somateria mollissima							1		1
STORSKARV Phalacrocorax carbo							1		1
SPARVHÖK Accipiter nisus		1	59	30		1	1		60
TORNFALK Falco tinnunculus		0	7	1		0		12	19
VATTENRALL Rallus aquaticus							5		5
SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA Porzana porzana							2		2
STRANDSKATA Haematopus ostralegus							1		1
SKÄRFLÄCKA Recurvirostra avosetta								52	52
STÖRRE STRANDPIPARE Charadrius hiaticula							22		22
KUSTPIPARE Pluvialis squatarola							2		2
KUSTSNÄPPA Calidris canutus							36		36
SANDLÖPARE Calidris alba							8		8
SMÅSNÄPPA Calidris minuta							2		2
SPOVSNÄPPA Calidris ferruginea							1		1
KÄRRSNÄPPA Calidris alpina							185		185
ENKELBECKASIN Gallinago gallinago							4		4
MYRSPOV Limosa lapponica							5		5
STORSPOV Numenius arquata							3		3
RÖDBENA Tringa totanus							10		10
GLUTTSNÄPPA Tringa nebularia							2		2
SKOGSSNÄPPA Tringa ochropus		0		0	1	1			1
GRÖNBENA Tringa glareola							5		5
DRILLSNÄPPA Actitis hypoleucos		0		0	1	3	9		10
ROSKARL Arenaria interpres							7		7
KENTSK TÄRNA Sterna sandvicensis							3		3
FISKTÄRNA Sterna hirundo							19		19
SMÅTÄRNA Sterna albifrons							1		1
GÖK Cuculus canorus	1	0		1		0			1
HORNUGGLA Asio otus							1		1
PÄRLUGGLA Aegolius funereus							40		40
TORNSEGLARE Apus apus							2		2
GÖKTYTA Jynx torquilla	2	2	2	2	1	1			5
STÖRRE HACKSPETT Dendrocopos major		1	9	9		0			9
MINDRE HACKSPETT Dendrocopos minor		0	7	3		0			7
SÅNGLÄRKA Alauda arvensis		0		0	1	0	2		3
BACKSVALA Riparia riparia		0		2	18	43			18
LADUSVALA Hirundo rustica	2	2		4	94	140		5	101
HUSSVALA Delichon urbicum	12	1	6	4	1	10	30	64	113
TRÄDPIPLÄRKA Anthus trivialis	3	9	71	125	41	25	12		127
ÄNGSPIPLÄRKA Anthus pratensis		1	1	8	2	2	1		4
GULÄRLA Motacilla flava		1	1	4	39	48	1		41
FORSÄRLA Motacilla cinerea		0		0	1	0			1
SÄDESÄRLA Motacilla alba	11	11	10	22	9	12	1	3	34

APPENDIX – RINGMÄRKNINGEN 2012 – FORTS.

	Standardiserad fångst Standardized trapping						Övrigt Others	Total Total	
	Fyren Lighthouse 21.3–10.6		Fyren Lighthouse 21.7–10.11		Flommen Reed bed 21.7–30.9		Flygg Fledged Nestlings	Pull	
	2012	Mv	2012	Mv	2012	Mv	2012	2012	2012
SIDENSVANS <i>Bombycilla garrulus</i>							6		6
GÅRDSMYG <i>Troglodytes troglodytes</i>	74	75	443	663		40			517
JÄRNSPARV <i>Prunella modularis</i>	135	157	124	237	17	54	1		277
RÖDHAKE <i>Erithacus rubecula</i>	1107	1073	1511	2435	14	75	3		2635
NÄKTERGAL <i>Luscinia luscinia</i>	7	14	4	5		1			11
BLÅHAKA <i>Luscinia svecica</i>	1	3		0		1			1
SVART RÖDSTJÄRT <i>Phoenicurus ochruros</i>	2	8	12	5		0			14
RÖDSTJÄRT <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	68	100	194	182	15	6	2		279
BUSKSKVÄTTA <i>Saxicola rubetra</i>	1	5	3	9	41	51			45
STENSKVÄTTA <i>Oenanthe oenanthe</i>	1	3	2	9	6	5			9
KOLTRAST <i>Turdus merula</i>	53	58	92	47		0	1		146
BJÖRKTRAST <i>Turdus pilaris</i>	2	4	4	4		0			6
TALTRAST <i>Turdus philomelos</i>	62	49	240	251		2	1		303
RÖDNINGETRAST <i>Turdus iliacus</i>	8	7	10	25		0			18
DUBBELTRAST <i>Turdus viscivorus</i>	1	0		0		0			1
GRÄSHOPPSÅNGARE <i>Locustella naevia</i>	2	1	1	2	6	4	1		10
SÄVSÅNGARE <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>		1		1	232	588			232
SÄV- X FÄLTÅNGARE <i>Acrocephalus schoenob</i>		0		0	1	0			1
KÄRRSÅNGARE <i>Acrocephalus palustris</i>	12	12	2	3	92	92	1		107
RÖRSÅNGARE <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	8	25	20	19	911	1940			939
TRASTSÅNGARE <i>Acrocephalus arundinaceus</i>		0		0	1	2			1
HÄRMSÅNGARE <i>Hippolais icterina</i>	31	32	49	40	6	2	4		90
HÖKSÅNGARE <i>Sylvia nisoria</i>	1	0		0		0			1
ÄRTSÅNGARE <i>Sylvia curruca</i>	93	107	90	75	3	5			186
TÖRNSÅNGARE <i>Sylvia communis</i>	68	64	86	40	69	34	1		224
TRÄDGÅRDSSÅNGARE <i>Sylvia borin</i>	36	55	90	173	4	4	3		133
SVARTHÄTTA <i>Sylvia atricapilla</i>	97	55	132	110		3	6		235
TAIGASÅNGARE <i>Phylloscopus inornatus</i>		0	1	1		0			1
GRÖNSÅNGARE <i>Phylloscopus sibilatrix</i>		3	18	21		1			18
GRANSÅNGARE <i>Phylloscopus collybita</i>	136	64	417	154	22	14	6		581
LÖVSÅNGARE <i>Phylloscopus trochilus</i>	669	1204	744	1111	328	628	2		1743
KUNGSFÅGEL <i>Regulus regulus</i>	55	192	4672	2418		6	4		4731
BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL <i>Regulus ignicapil</i>	6	3	2	2		0			8
KUNGSFÅGEL X BRANDKRONAD <i>Regulus regulus</i>		0	1	0		0			1
GRÅ FLUGSNAPPARE <i>Muscicapa striata</i>	51	19	29	62	2	2			82
MINDRE FLUGSNAPPARE <i>Ficedula parva</i>	3	2	13	6		0			16
HALSBANDSFLUGSNAPPARE <i>Ficedula albicollis</i>	2	0		0		0			2
SVARTVIT FLUGSNAPPARE <i>Ficedula hypoleuca</i>	30	37	56	112	3	3			89
STJÄRTMES <i>Aegithalos caudatus</i>	1	1	330	33		0			331
ENTITA <i>Parus palustris</i>		0	1	0	1	0			2
SVARTMES <i>Parus ater</i>		1	118	70		0			118
BLÅMES <i>Parus caeruleus</i>	15	16	18833	3987	327	80	30	31	19236
TALGOXE <i>Parus major</i>	14	35	3173	571	1	2	25	52	3265
NÖTVÄCKA <i>Sitta europaea</i>		0	6	1		0			6
TRÄDKRYPPARE <i>Certhia familiaris</i>	1	2	6	26		0			7
TRÄDGÅRDSTRÄDKRYPPARE <i>Certhia brachydactyl</i>	1	0		0		0			1
PUNGMES <i>Remiz pendulinus</i>		0		0	19	18			19
TÖRNSKATA <i>Lanius collurio</i>	14	18	5	17	4	8			23
VARFÅGEL <i>Lanius excubitor</i>		0	2	1		0			2
NÖTSKRIKA <i>Garrulus glandarius</i>		0	1	67		0			1
KRÅKA <i>Corvus corone</i>							1		1
STARE <i>Sturnus vulgaris</i>	43	17	2	13		4	1	84	130

APPENDIX – RINGMÄRKNINGEN 2012 – FORTS.

	Standardiserad fångst <i>Standardized trapping</i>						Övrigt <i>Others</i>		Totalt <i>Total</i>
	Fyren <i>Lighthouse</i> 21.3–10.6		Fyren <i>Lighthouse</i> 21.7–10.11		Flommen <i>Reed bed</i> 21.7–30.9		Flygg <i>Fledged</i>	Pull <i>Nestlings</i>	
	2012	Mv	2012	Mv	2012	Mv	2012	2012	2012
GRÅSPARV <i>Passer domesticus</i>		0	1	9		0			1
PILFINK <i>Passer montanus</i>	1	1	27	71	2	1			30
BOFINK <i>Fringilla coelebs</i>	57	105	430	201		1	3		490
BERGFINK <i>Fringilla montifringilla</i>	2	5	119	50		1			121
GRÖNFINK <i>Carduelis chloris</i>	17	31	109	91	1	2	2		129
STEGLITS <i>Carduelis carduelis</i>	1	2	6	2		0	9		16
GRÖNSISKA <i>Carduelis spinus</i>	17	67	139	590		57			156
HÄMPLING <i>Carduelis cannabina</i>	20	16	4	6		0	1		25
GRÅSISKA <i>Carduelis flammea</i>	3	4	17	36		1	20		40
ROSENFINK <i>Carpodacus erythrinus</i>	2	2	2	1		1			4
DOMHERRE <i>Pyrrhula pyrrhula</i>		5	7	60		0			7
STENKNÄCK <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	3	1		0		0			3
GULSPARV <i>Emberiza citrinella</i>	4	3	23	42		0	1		28
GYLLENSPARV <i>Emberiza aureola</i>		0		0	1	0			1
SÄVSPARV <i>Emberiza schoeniclus</i>	13	10	4	24	61	212			78
SUMMA	3084	3809	32600	14424	2400	4258	562	303	38949
Arter	57		64		41		60	8	113

